

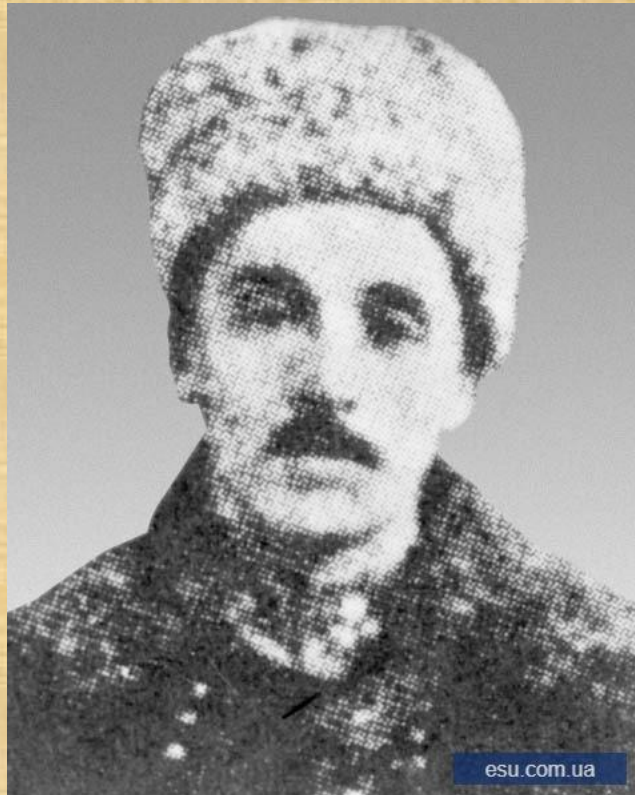
АДВОКАТСЬКА ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОДИМИРА БЕМКА І МИХАЙЛА ЗАХІДНОГО

Адвокати Володимир Бемко та Михайло Західний

- Володимир Бемко і Михайло Західний – визначні галицькі адвокати, провідні українські громадсько-політичні діячі, які зробили вагомий внесок у національне відродження та боротьбу за державну незалежність України у першій половині ХХ століття.
- В.Бемко і М.Західний були партнерами у адвокатській діяльності у місті Бережани на Тернопільщині. Належали до плеяди найвідоміших оборонців українців на політичних процесах 1920 – 1930-х рр. у міжвоєнній Польщі.
- Поряд з адвокатурою, у їх житті важливе місце займала громадсько-політична праця. Очолюючи низку українських культурно-освітніх та економічних організацій Бережанського повіту на місцевому рівні бережанські адвокати розвивали культуру, освіту, громадський і кооперативний рух.

Адвокат Володимир Бемко: гартування духу

- Народився 16 вересня 1889 року в містечку Козова (суч. Тернопільська обл.).
- 1900 –1909 рр. – навчався у Бережанській гімназії
- 1910 – 1914 рр. – навчання на юридичних факультетах Львівського та Краківського університетів. Активний учасник боротьби за український університет у Львові.
- 1914 – 1918 рр. – воював на фронтах Першої світової війни у складі у коломийського 24-го піхотного полку.
- Листопад 1918 р. – заступник окружного військового команданта у Коломиї, встановлював українську владу у місті.
- Січень 1919 – начальник Головної канцелярії Державного секретаріату військових справ ЗУНР.
- Весна 1919 р. – 1920 рр. – у чині сотника воював у складі Української Галицької армії: командир військової групи «Нижнів», зв’язковий і політичний референт при штабі Південно-західного фронту в Одесі, заступник

Громадсько-політична діяльність Володимира Бемка

- 1921 – 1940 рр. – проживав і працював адвокатом у Бережанах.
- Це найвагоміший період у адвокатській та громадсько-політичній діяльності. Займався відновленням українських установ в краї. Загалом, діяльність В. Бемка була зосереджена у політичній, громадській та економічній сферах.
- 1922 – 1924 рр. – відновив після заборони та очолював
ва
- З 1925 р. очолював повітовий комітет Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО) – найбільшої української політичної партії Галичини у міжвоєнній Польщі.
- З 1927 р. – голова бережанського осередку Товариства охорони воєнних могил, філії УПТ «Рідна школа», місцевого осередку товариства «Луг» – найбільшої легальної молодіжної організації і Галичині у 1930-х рр.

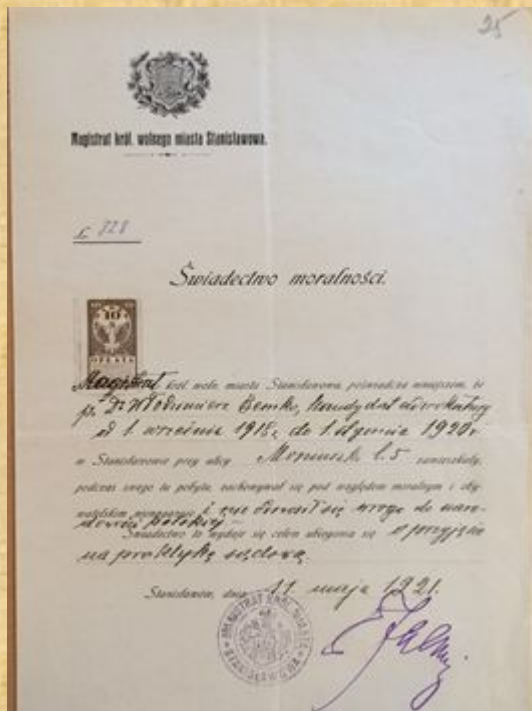
- *Канцелярія адвокатів В. Бемка і М. Західного, де зосереджувалися усі українські товариства округу.*

громадсько- політична діяльність Михайла Західного

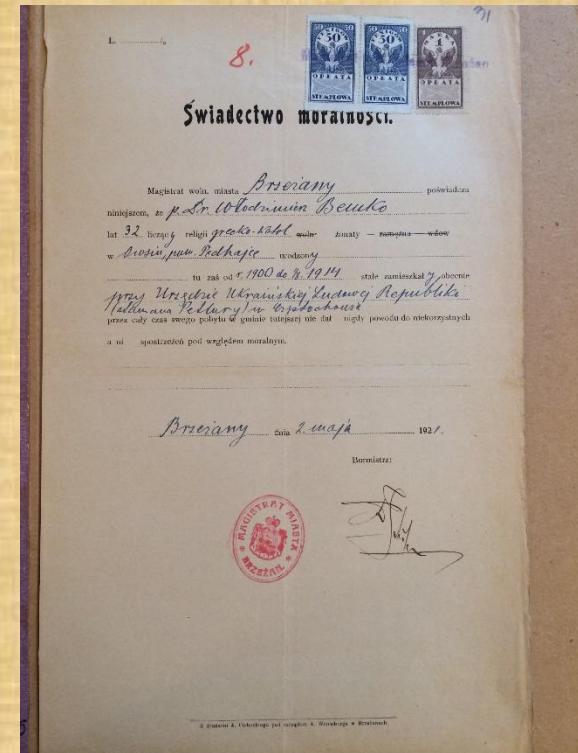

- Народився 9 (21) квітня 1885 р. у с. Золота Слобода Бережанського повіту (тепер Козівського району)
- 1897 – 1905 рр. навчався у Бережанській гімназії, далі навчання продовжив у Новому Сончі та Перемишлі.
- Правничу освіту здобув на юридичному факультеті Львівського університету.
- Під час Першої світової війни перебував як військовий бранець на Полтавщині.
- У 1918 р. повернувся в Галичину і взяв активну участь у встановленні української влади у Бережанах.
- 4 листопада 1918 р. був обраний заступником повітового комісара Бережанщини.
- Навесні 1919 р. воював у лавах УГА – був хорунжим і курінним значкового отамана Бережанського куреня.

Вступ до професії: свідоцтва моральності

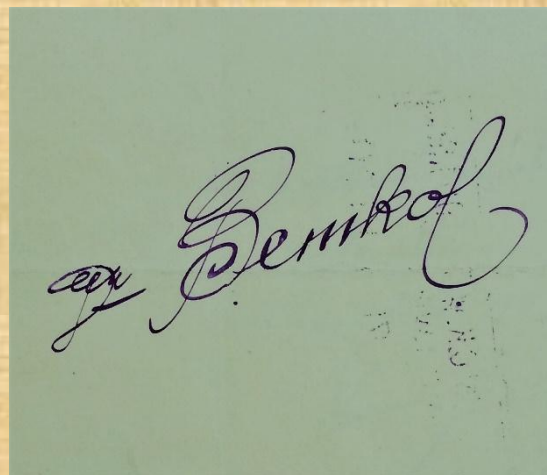
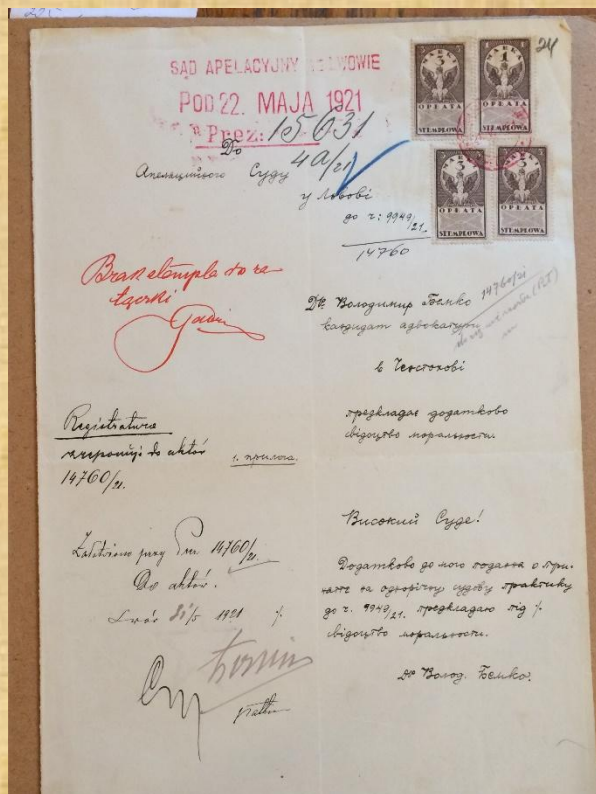
Свідоцтво моральності, видане Володимиру Бемку мером міста Березжани 2 травня 1921 р. про те, що за часпроживання у Березжанах в період з 1900 до 1914 р. не дав ніколи приводу до некорисних спотсережень з огляду моральності.

Свідоцтво моральності, видане Володимиру Бемку, кандидату адвокатури, магістратом міста Станіславова, 11 травня 1921 р.

ЦДАІУ у м. Львові. – Ф. 151 (Апеляційний суд в м. Львові), оп. 1а, спр. 505 Справа проходження судової практики кандидата на адвоката Бемка Володимира, 1922 р.)

Вступ до професії: стажування у суді

Звернення кандидата до адвокатури В. Бемка до Вищого Крайового Суду у Львові щодо проходження однорічної судової практики при окружному суді у Бережанах

Звернення В. Бемка до Апеляційного суду у Львові про проходження однорічного стажування

ЦДІА у м. Львові. – Ф. 151, оп. 1а, спр. 505.

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В. Бемка та М. Західного

Володимир Бемко протягом 1921 – 1922 рр. пройшов річну адвокатську практику у Бережанах і у 1925 р. відкрив власну адвокатську канцелярію.

Михайло Західний адвокатську практику пройшов у м. Сколе та Золочів на Львівщині. У 1921 р. відкрив першу адвокатську канцелярію у м. Козова. У 1924 р. переніс свою канцелярію у м. Бережани.

На політичних процесах адвокати В.Бемко і М.Західний працювали здебільшого безкоштовно. Обидвоє належали до когорти найбільш відомих адвокатів Галичини, таких як Володимир Старосольський, Стапан Шухевич, Франц Коковський та Михайло Степаняк, які захищали українців на політичних судових процесах.

Адвокати В. Бемко, М. Західний, 1930-і роки XX ст.

Найгучніші судові процеси адвокатів В.Бемка і М. Західного

- 1928 – 1929 рр. – судовий процес проти учнів Бережанської гімназії, звинувачених польською владою у протидержавній діяльності. Адвокати довели безпідставність звинувачень.
- 1929 р. – політичний процес проти колишніх українських січових стрільців, звинувачених в організації таємного антидержавного товариства «Союз Українських Січових стрільців».
- 1931 р. – процеси проти селян Бережанського повіту, звинувачених у підпалах скирт та державній зраді.
- квітень 1933 р. – справа Івана Думика по звинуваченню у виступі проти польської держави на святі Тараса Шевченка.
- 27 лютого 1935 р. – судовий процес проти 10 учнів та одного випускника Бережанської гімназії, яких звинувачували в організації ОУН в двомовних відділах Бережанської гімназії у 1932 – 1933 рр., збиранні зброї та ворожій до польської держави пропаганді. **Справа адвоката Степана**

Адвокатська техніка Володимира Бемка і Михайла Західного

Володимир Бемко та Михайло Західний знані адвокати-криміналісти. На прикладі їх діяльності можна в цілому побачити **стан судочинства і адвокатури** в Галичині у міжвоєнний період.

- Чітко прослідковується порушення змагальності сторін під час суду.
- У процесі провадження судових політичних справ сторона обвинувачення намагалась спровокувати захисників надати суду неправдиві відомості.
- Мали місце фальсифікація слідством доказів.
- Різноманітні закиди на адресу захисту були лише спробами усунути хоча б когось із адвокатів із процесу шляхом залучення їх до справи як свідків.
- З метою «вибити» адвокатів зі справи, запроваджувалися проти них «порожні» кримінальні справи.

У свою чергу адвокати В. Бемко та М. Західний неодноразово критикували склад суду присяжних, оскільки у випадку розгляду правових питань, повинні були б засідати кваліфіковані правники, а в судових процесах здебільшого присяжними були прості громадяни без мінімального знання юриспруденції. У політичній діяльності депутат М. Західний за гострі промови у сеймі був побитий.

Родина Михайла Західного

Подружжя Західних (М. Західний – перший зліва) з подружжям Літинських у фотосалоні «Каролін» у Бережанах

Дружина Ангелина Західна з родиною, 50-і рр. XX ст.

з сімейного архіву родини адвоката Михайла Західного, опубліковано

Мемуарна спадщина Володимира Бемка

З 1944 р. і до смерті у 1965 р. Володимир Бемко – в еміграції, спершу в Австрії, з 1953 р. – у США.

В еміграції провадити свою власну практику в чужій країні не було змоги.

Праці: **«Українська палестра Бережанської судової округи та її доля»** (часописі «Правничий вісник» за 1963 р., неперіодичне видання Товариства українських правників в США).

Статті В.Бемка про історію УГА, що увійшли до збірника матеріалів «Українська Галицька армія.

Матеріали до історії» (Вінніпег, 1958 р.):

«Державний секретаріат військових справ»,

«Команда запілля та команда етапу»,

«Виправа на Закарпаття»,

«Напад румунів на Покуття. 24 травня 1919 року»,

«Галичани в Одесі»,

«Ліквідаційна комісія УГА».

Найбільший внесок В. Бемка – збір матеріалів і підготовка до друку історико-мемуарного нарису

«Бережанська земля», який вийшов вже після його смерті, у 1970 р.

Адвокат Володимир Бемко про роль адвокатури

«Найдавнішою і водночас однією з найважливіших вільних професій у галицькій частині України – була адвокатура. За австрійських часів наші адвокати багато зробили в справі розбудови громадського життя у всіх його ділянках. За польської окупації на них практично спадав увесь тягар громадської праці бо ж поляки, як не формально, то фактично забороняли брати активну участь в українському суспільному житті державним урядовцям, тобто учителям, суддям та іншим.»

Із статті Володимира Бемка «Вільні професії»

Адвокат Михайло Західний про мету українства

«... В трівкому і неможливому до знищення почутті народньої єдності й однозгідньому стремлінні до з'єдинення всіх українських земель в суцільний народній державний організм, український народ на західніх його землях знаходиться в боротьбі за своє незалежне державне життя, зберігає та зберігатиме вірність ідеї національної єдності, державної спільноти, як і стремління до злуки зі своєю, робітничими і селянськими масами організованою Українською Державою – аж до здійснення тієї злуки»

Із депутатської промови Михайла Західного від 15 червня 1928 р.

Дякую за увагу!

©Ірина Василик

e-mail:

i.vasylyk@unba.org.ua

ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ
АДВОКАТУРИ І ПРАВА
НААУ